

Samenvatting van de preek over zondag 29 van de Heidelbergse catechismus

Lezen: 1 Corinthe 10 : 1 – 22

De kerk van de Reformatie heeft moeten strijden tegen dwaalleer, ook op het gebied van de sacramenten. Bij het Avondmaal gaat het dan om de vraag of brood en wijn zelf het lichaam en bloed van Christus zijn.

In de roomse leer werken de sacramenten automatisch: als je ze gebruikt, stroomt de genade vanzelf binnen. Daartegen wordt in de zondagen 29 en 30 stelling genomen. Tegelijk moeten we bedenken: dwalingen leven zo vaak in ons eigen hart....

Thema: *Het heilig Avondmaal: het lichaam en bloed van de Heere*

1. de dwaling die wordt afgewezen

Vraag en antwoord 78.

De vraag is niet of Christus in het Avondmaal aanwezig is, maar h^óe. De RKK zegt: Hij is lichamelijk tegenwoordig, in brood en wijn. Op het moment dat de priester de instellingswoorden spreekt, veranderen brood en wijn in lichaam en bloed van Christus. Dat is de officiële leer sinds 1215. Wie dat niet met Rome eens is, is vervloekt.

Maar we zeggen daar met de catechismus krachtig 'nee' tegen. Zoals het water van de doop niet in bloed van Christus verandert, zo wordt het brood bij het Avondmaal niet het lichaam van Christus en de wijn niet Zijn bloed. Christus kan toch ook niet bij het eerste Avondmaal Zijn eigen lichaam en bloed hebben genuttigd?

De dwaling is: men zoekt het in het uiterlijke op zich. Een uiterlijke godsdienst ('gebruik het sacrament nu maar, dan zit je goed') is voldoende.

Maar dan komt het al dicht bij huis. Hoeveel mensen denken: ik ben gedoopt, dus het zit met mij wel goed. Of: ik vier Avondmaal; dan kan de hemel mij niet meer ontgaan. Alsof het ware geloof niet noodzakelijk is! Wie in het geloof eet en drinkt, wordt gevoed en gesterkt. Maar wie niet met een oprecht, gelovig hart Avondmaal viert, eet en drinkt zichzelf een oordeel. Dan bedroeven we de Gastheer, Jezus Christus, en we misleiden onszelf.

Daarom is zelfbeproeving nodig.

Brood en wijn worden naar de aard en de eigenschap van de sacramenten het lichaam en bloed van Christus genoemd. 'Dit *is* Mijn lichaam, dit *is* Mijn bloed'. 'Is' mogen we opvatten als 'betekent'. Zie voor deze manier van spreken ook 1 Corinthe 10:4. Zie ook de woorden van Jezus over Zichzelf: 'Ik ben het Brood, het Licht,' enz. Dat is een *vergelijking*.

Voorbeeld: een foto. 'Dat is Jan'. In werkelijkheid is het een afbeelding. Maar de gelijkenis is zo treffend, dat je zegt: 'dat *is*...'

Zo zijn brood en wijn 'foto's' van de lijdende en stervende Christus. Een zichtbare afbeelding van een geestelijke zaak.

2. de waarheid die beleden wordt

Vraag en antwoord 79.

Christus heeft er alle redenen toe om Zich zo sterk uit te drukken. Er is een belangrijke overeenkomst tussen het teken en de zaak die ermee wordt aangeduid. Christus is door Zijn Geest aanwezig in het Avondmaal. Door die Geest geeft Hij Zichzelf aan de Zijnen.

Het antwoord wijst in de eerste plaats op de *onderwijzing* in het Avondmaal.

De Heere Jezus kiest het beeld van een maaltijd. Waarom eten we regelmatig?

a. *Om ons tijdelijk leven te onderhouden.* Zo moet ook het nieuwe, geestelijke leven van Gods kinderen worden onderhouden. De maaltijd van de Heere is er om hun geestelijk leven te voeden en te versterken. Anders krijg je geestelijke ondervoeding! En ook wanneer ons gevoel zegt dat het anders is, moeten we bedenken dat ons gevoel ons kan bedriegen. We doen namelijk de Heere tekort en onszelf.

b. *Om (voor zover dat op ons van toepassing is) elkaar (als gezin) te ontmoeten.* Zo is het Avondmaal ook bedoeld als ontmoeting van de gelovigen onderling. Heb oog voor elkaar. Het Nieuwe Testament spreekt vaak over 'elkaar aansporen, vermanen, vertroosten'. Elk levend lid van het lichaam van Christus heeft daarin een taak.

c. *Een maaltijd verkwikt en versterkt.* Zo ook in het Avondmaal. 'Mij voeden en laven Zijn hemelse gaven; Hij wil mij versterken met brood en met wijn'. Tot mijn diepe vreugde mag ik ondervinden: armen worden met goederen vervuld. Christus is Zelf het voedsel.

Laten we bedenken dat we niet alleen een lichaam hebben, maar ook een ziel die geestelijk gevoed moet worden.

Verder wordt in antwoord 79 de *verzekering* genoemd. Tussen Christus en de Zijnen bestaat een levensgemeenschap. De gelovige ontvangt deel aan de volle Christus. Door Hem mag ik ook de gemeenschap met de Vader kennen (1 Joh. 1:3). Petrus schrijft in zijn tweede brief (1:4) zelfs over het deel krijgen aan de Goddelijke natuur. Niet dat de gelovige Goddelijk wordt, maar het leven uit Christus wordt je deel. Je vergroeit met Hem.

Zo maakt Christus mij er zeker van dat Zijn gehoorzaamheid op mijn rekening is overgeschreven. 'Zie, het is alles van u'. Door de Geest mogen bedelaars de hand leggen op de buidel van Gods beloften. Zo worden het schatrijke bedelaars! 'Ik ben gekomen, opdat zij het leven hebben en overvloed' (Joh. 10:10).

Enkele vragen voor persoonlijke of gemeenschappelijke bezinning

1. Vandaag wordt door velen gezegd: 'De verschillen met de Rooms Katholieke kerk benoemen is uit de tijd'. Bent u het daarmee eens?
2. Op welke manier komen we vandaag de gedachte tegen dat gedoopt zijn of Avondmaal vieren voldoende is om behouden te worden?
3. Er werden drie betekenissen van de maaltijd genoemd. Herkent u ze voor uzelf als u ze toepast op het Avondmaal? Welke betekenis spreekt u het meeste aan? Of verschilt dat misschien per keer?

Voor de kinderen:

kun jij een paar redenen bedenken waarom je steeds weer gaat eten? Kun je nu ook een beetje begrijpen waarom de Heere het Avondmaal nodig vindt voor Zijn kinderen?